

[Anker Lau.]

sker kan jo fejle, og jeg mener afgjort, at man her har taget fejl. Thi hvad opnår man, hvis brugsforeningerne går over til daglig bonusudbetaling, altså til daglig nedsættelse af varepriserne på en eller anden måde? Man opnår følgende fire ting. For det første at intet eller lidt bliver betalt til dækning af vore fælles goder. Det øvrige erhvervsliv må altså fortsat betale også for kooperationen. For det andet bliver der altså ikke skabt nogen lighed i praksis, selvom man nok så meget kan hævde, at den er der i teorien. For det tredje skabes der en ny stor ulighed i den daglige konkurrence, fordi erhvervene må betale til de fælles goder, medens brugsforeningerne har dem gratis, og for det fjerde er det vel sandsynligt, at stor-driften vil få en ny udvikling til ødelæggelse af middelstanden og til fremme af en socialiserende udvikling indenfor de frie erhverv. Alt taget i betragtning er en sådan udvikling nu lykkelig undgået, og der er skabt et grundlag for kooperative virksomheders beskætning, som jeg hilser med glæde og tilfredshed, og hvorved det vil være muligt at skabe den lighed, vi alle tilstræber.

Men så kommer jeg til kravet om denne lighed, og her er jeg ikke sikker på, at det foreliggende forslag er nået så langt, som man burde. Nu er de lærde jo ikke alle enige om, hvad der skal forstås ved lighed i dette forhold, og sommetider synes argumenterne for de forskellige standpunkter at være sat på skruer i en sådan grad, at det næsten er mere egnet til at forvirre begreberne. I en brugsforening er det uddeleren, der udfører købmandens arbejdsmæssige indsats, og hans værktøj er brugsforeningens kapital eller formue. En købmand udfører selv arbejdet og bruger sin egen formue som værktøj. Ligheden må altså ganske enkelt opnås ved, at man sammeligner summen af den skat, uddeleren betaler, og den skat, vi påligner brugsforeningen iøvrigt, med den skat, en købmand med den samme omsætning og formue skal betale. Dette forekommer mig indlysende, men der kan naturligvis aldrig skaffes lighed i alle de enkelte tilfælde, og vi må ikke glemme, at her er tale om at skabe et rimeligt gennemsnit, som kommer ligheden så nær som muligt i de flest mulige tilfælde.

Denne lighedsbetragtning har jeg ofte fremsat offentligt, og jeg har ingen indvendinger mødt, hverken fra andelsfolk eller fra købmænd, og jeg tror, det vil være svært at konstruere virkelig vægtige argumenter mod denne betragtning. Det bliver derimod

sværere, når vi kommer til hovedforeningerne, fællesforeningen o. s. v. Her er en sammenligning med tilsvarende aktieselskaber mere nærliggende, og jeg mener, at man på dette område er kommet længere bort fra ligheden end for de almindelige brugsforeningers vedkommende. Da disse store enheder i kraft af, at deres skat er lavere end andre tilsvarende virksomheders, har stor indflydelse på brugsforeningernes konkurrenceevne, vil jeg opfordre til, at man i det udvalg, der formentlig nu skal nedsættes, ser meget alvorligt på denne side af sagen, for her tror jeg, at der virkelig kan hævdes fra enhver side, at her er ingen lighed tilbage. Det ulykkelige ved hele denne sag er jo, at der mig bekendt ikke har været nogen virkelig statistik tilgængelig, som kan bringe klarhed over, i hvilken grad der er tilvejebragt lighed, men ud fra de overfladiske beregninger, som man selv har været i stand til at foretage, er det ikke umiddelbart indlysende, at der opnås lighed ved de foreslåede skattesatser.

Også dette forslag bærer jo præg af at være et kompromis med mere eller mindre velbegrundede indrømmeiser til forskellig side, og det er derfor også mere indviklet, end godt er, hvad der iøvrigt præger hele skatteloven. Når man nu en gang for alle bryder med princippet om skattefrihed, ikke blot for åbne, men også for lukkede foreninger, hvorfor opretholder man så alligevel en forskelsbehandling? Jeg havde håbet, at man kunne enes om 6 pct. af formuen som fælles grundlag, og ville man så endelig gøre forskel, fordi medlemmerne i de åbne brugsforeninger også får bonus af omsætningen med ikke-medlemmer, kunne man gøre det enkle, at man lagde fortjenesten ved den åbne handel til. Det synes jeg, der havde været mere mening i.

Med hensyn til de 6 pct. er jeg naturligvis enig i, at tallet må være afhængigt af det materiale, der kan vise, hvor ligheds-punktet nås. Jeg tror ikke, de 6 pct. er et helt forkert tal, men kan man forelægge en statistik, der klart overbeviser mig om, at ligheds-punktet kan nås ved et andet tal, er jeg villig til at lade mig overbevise. Men jeg tvivler om, at en skattesats, der ligger under almindelig obligationsrente, skulle kunne bringe lighed. Der tjenes dog altid mere end obligationsrenten ved at arbejde med pengene; ellers ville vi vel allesammen nøjes med at købe obligationer. På den anden side må der naturligvis også tages et rimeligt hensyn til, at der her er tale om en skatteberegning, der skal bruges både i gode og i mindre gode år.